

Румен Пенков Спецов

РОЛЯ НА БЪЛГАРИЯ В СИГУРНОСТТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (Икономическата сигурност на България като част от Европейската сигурност)

Икономическата сигурност е в тясна връзка с понятията икономическа независимост, стабилност и устойчивост и способност за саморазвитие и прогрес на стопанската система. Икономическата сигурност най-общо може да се разглежда като състояние на националното стопанство, при което са защитени и гарантирани икономическите основи на развитието.

Съгласно стратегията за национална сигурност на Република България, политиката за сигурност е насочена към повишаване на усещането за сигурност сред гражданите чрез създаване на необходимите условия и предпоставки за гарантиране на националните интереси, ограничаване на въздействието от рисковете и заплахите и оптималното разпределение на ресурсите.

С висок темп еволюира и нараства степента на организираност на престъпния бизнес, свързан с укриване и неплащане на следващи се отчисления към държавния бюджет (основно ДДС) и неправомерно усвояване на данъчен кредит.

Наблюдава се развитието на процес на централизиране на дейността по генериране и прилагане на схеми за данъчни измами. Създават се цели бизнес-предприятия, обслужващи финансовите интереси на голям брой икономически субекти. Успешното реализиране на дейността се благоприятства от ангажираността към нея на икономисти и юристи, чиято професионална квалификация и опит, социален статус, а в определени случаи – и възможности за обществено влияние съществено затрудняват установяването и разследването на измамите.

В резултат на проявлението на различните общи рискове, формираният в резултат от стопанската дейност на задължените лица, ДДС не постъпва изцяло в бюджета. Доколкото, тази липса се дължи в различна степен на проявлението на различни общи рискове. Един от тези рискове, водещ до формирането на част от общата липса на ДДС в бюджета, са организираните измами с ДДС.

Доколко проблема е актуален, откриваме в Годишният доклад на ДАНС за финансовата сигурност на Република България-2010г¹, където се посочва, че „в условията на икономическа криза и влошена ликвидност се очертава тенденция към нарастване извършването на данъчни измами от икономическите субекти с цел запазване в максимална степен на реализираните приходи от основна дейност и запазване на фирмената жизнеспособност“. За съжаление, тенденцията към нарастване се проявява и през периода 2011 и 2012г. ,включително и в другите страни на ЕС.

Посочените процеси генерират съществени рискове за финансовата сигурност, свързани с нарушаване на условията за устойчиво икономическо развитие и подобряване благосъстоянието на населението чрез извършване на данъчните измами. Прилагането на схемите за избягване плащането на следващи се данъчни отчисления към държавния бюджет и неправомерно усвояване на данъчен кредит оказват пряко въздействие върху

¹ Среда за сигурност- рискове и заплахи за националната сигурност, ДАНС 2010г.

стабилността на фискалната система и способността на държавата да провежда адекватна икономическа и социална политика. Налагането на данъчните измами като модел на поведение на икономическите субекти нарушава принципите на свободната пазарна икономика чрез въвеждане на извънпазарни фактори за подобряване на конкурентоспособността.

Извършването на подобни престъпления на територията на държави от ЕС с участието на български физически и юридически лица допълнително уврежда бюджета и може да възпрепятства реализацията на национални интереси и приоритети, както в страна така и в ЕС.

Акумулираният ресурс увеличава финансовата мощ на участниците в схемите и може да се използва за влияние в икономическата и социалната сфера и за въздействие, нарушаващо принципите за демократично функциониране на институциите.

Според експертни оценки, нанесените щети на държавния бюджет от неплащане на следващи се данъчни отчисления и неправомерно усвоен данъчен кредит за 2010 година възлизат на над 2 млрд. лв.² Този темп на развитие се запазва и досега, като няма сектор от икономиката на страната който да не е засегнат.

Въпреки знанието на тези проблеми, България няма адекватна политика по отношение на договорни споразумения със страните от ЕС. За пример – има само едно подписано споразумение с Румънската данъчна администрация за бърз обмен на информация и създадени координационни центрове в страната. А къде са Испания, Гърция, Италия, Франция и ред други страни от които произлизат реални и нереални икономически субекти със съмнителни и привидни търговски дейности.

В България има подписани и действащи редица споразумения за взаимодействия между държавни органи и ведомства като Прокуратура, Сметна палата, Агенцията за държавна финансова инспекция, ДАНС, Агенция „Митници“, НАП и др. Но това далеч не е достатъчно.

За организираната престъпност в сферата на ДДС измамите,отдавна няма държавни граници, докато в държавните и между държавните структури на страните от ЕС, са изградени почти непробиваеми бариери от бюрокрация, процедури, срокове, егоцентрични зависимости и ред подобни ведомствени специфики.

Съвременните условия налагат адекватни и бързи действия, незабавна комуникация и мобилност.

Трябва да бъдем част от събитията, а не да вървим след тях.

² Годишен доклад на ДАНС за сигурността в България през 2010